REALIZACIJA PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA U GRADU SOLINU

Puljić, Dino

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:987904

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

REALIZACIJA PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA U GRADU SOLINU

Mentor: doc. dr. sc. Sandra Pepur **Student: univ. bacc. oec. Dino Puljić**

Split, veljača, 2017

Sadržaj

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

1.2. Predmet istraživanja

1.3. Ciljevi istraživanja

1.4. Hipoteze

1.5. Metode istraživanja

1.6. Doprinos istraživanja

1.7. Struktura rada

2. IZAZOVI ZA JAVNI SEKTOR U REALIZACIJI PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA

2.1. Ustrojstvo i djelovanje javnog sektora

2.2. Teoretski okvir analize hrvatskog javnog sektora

2.3. Izvori financiranja jedinica lokalnih i regionalnih vlasti

2.3.1. Vlastiti izvori

2.3.2. Zajednički prihodi

2.3.3. Dotacije

2.3.4. Alternativni izvori

3. OSNOVE MODELA JAVNO-PRIVATNOG PARTNERSTVA

3.1. Pojmovno određenje javno-privatnog partnerstva

3.2. Pravni i institucionalni okvir javno-privatnog partnerstva u Republici Hrvatskoj

3.3. Rizici u projektima javno-privatnog partnerstva

3.4. Modeli javno-privatnog partnerstva

3.5. Prednosti i nedostatci javno-privatnog partnerstva

3.6. Postupak odobravanja projekata javno-privatnog partnerstva

4. ANALIZA PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA NA PRIMJERU GRADA SOLINA

4.1. Osnovne značajke analiziranih projekata

4.1.1. Izgradnja II. faze prometnice „Ispod Gašpini 2“

4.1.2. Izgradnja stambeno poslovne zgrade u Svetom Kaju

4.2. Analiza rezultata istraživanja

5. ZAKLJUČAK

LITERATURA

SAŽETAK / SUMMARY

POPIS TABLICA, SLIKA I PRILOGA

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Razvitkom društva (18. i 19. stoljeće), država, odnosno gradovi i općine, preuzimaju na sebe brigu o interesima i potrebama svojih građana, posebno u područjima gdje se te iste potrebe nisu mogle zadovoljiti pojedinačno zbog velike i skupe infrastrukture. Osim financiranja širokog spektra društvenih djelatnosti (predškolski odgoj i osnovno obrazovanje, kultura, sport, socijalna skrb itd.), gradovi i općine vode brigu i o uređenju naselja, prostornom i urbanističkom planiranju, komunalnom opremanju i sl. Uz navedeno, poželjno je njihovo sudjelovanje i u financiranju održavanja i gradnje kapitalnih objekata, koje uglavnom karakteriziraju visoki troškovi ulaganja te dugo razdoblje povrata uloženih sredstava.

Iako logika pružanja javnih usluga upućuje na njihovo financiranje sredstvima jedinica lokalnih i regionalnih samouprava, praksa je pokazala da upravo ta sredstva (prihodi iz vlastitih izvora, prihodi od zajedničkih poreza, te dotacije iz državnog i županijskog proračuna) nisu dostatna za pokriće sve većih, svakodnevno rastućih potreba stanovništva.

Kao dodatne mogućnosti kojima se jedinice lokalne i regionalne samouprave mogu financirati, ističu se neporezni prihodi, kapitalni prihodi i zaduživanja.

Međutim, danas se kao najčešći mogući način rješenja prethodno spomenutog problema, koristi model javno-privatnog partnerstva (JPP), koji podrazumijeva suradnju javnog i privatnog sektora s ciljem zadovoljavanja javnih potreba.

Ovim modelom se privatnom poduzetniku omogućuje da iskoristi svoj kapital i svoju djelotvornost u poslovanju, a da mu se istovremeno daje mogućnost utjecaja, odnosno kontrole nad preuzetim rizicima tijekom cijelog životnog vijeka projekta, uz međusobnu podjelu rizika s javnim partnerom. Participaciju privatnog sektora u javnim projektima moguće je ostvariti u više oblika, a čiji se nazivi inače iskazuju kraticom kojom se ističe temeljni način udruživanja i preuzimanja rizika. Svaki od oblika udruživanja biti će detaljno razrađen u nastavku rada.

Prednosti za javnog partnera su osiguravanje nužne infrastrukture bez angažiranja proračunskih sredstava i bez rizika povrata uloženih sredstava koji uglavnom snosi privatni partner.

Jedna od ključnih karakteristika ovog modela je dugoročnost iz koje proizlaze i rizici koje je vrlo važno unaprijed dobro procijeniti i kontrolirati, a koji će biti detaljno objašnjeni u nastavku rada.

Potencijalni projekti za primjenu modela JPP su razne vrste ustanova (domovi umirovljenika, škole, vrtići, zdravstvene institucije, zgrade općinskih, gradskih i županijskih uprava, komunalni projekti, te sportsko-rekreacijski objekti).

Problematika ovog rada odnosi se na analizu uspješnosti realiziranih projekata u gradu Solinu putem suradnje javnog i privatnog sektora.

1.2. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja rada određen je iz prethodno objašnjenog problema istraživanja.

U radu će se detaljno analizirati nedavno realizirani projekti cestovne infrastrukture i stambeno-poslovnog objekta grada Solina. Prvi projekt odnosi se na izgradnju II. faze prometnice koja se gradi na parceli br. 26 unutar obuhvata DPU-a „Ispod Gašpini 2“, a drugi projekt odnosi se na izgradnju stambeno-poslovne zgrade u Svetom Kaju.

Također, u ovom radu žele se utvrditi ključne odrednice, odnosno one odrednice koje su imale najveći utjecaj na odluku da se upravo putem suradnje javnog i privatnog partnera realiziraju spomenuti projekti u gradu Solinu. Drugačije rečeno, postavlja se pitanje zašto se grad Solin odlučio na suradnju sa privatnim partnerom u realizaciji ovih projekata te koji su razlozi odabranog modaliteta suradnje? Kroz rad će se također ispitati sve poteškoće, odnosno problemi s kojima je grad bio suočen prilikom realizacije ovih projekata, kao i koristi za sami grad i njegovo stanovništvo koje su proizašle iz spomenute suradnje.

Na temelju teorijskog pregleda i provedenog istraživanja, testirat će se postavljene hipoteze kako bi se mogli donijeti zaključci o postavljenoj problematici.

1.3. Ciljevi istraživanja

Ciljevi istraživanja proizlaze iz navedenog problema i predmeta istraživanja. Svrha i cilj ovog rada su:

- definirati i objasniti pojmove kao što su: javni sektor, javne potrebe, model javno-privatnog partnerstva...,
- ispitati ključne faktore koji su utjecali na odluku poglavarstva grada Solina da se upravo ti projekti realiziraju suradnjom javnog i privatnog sektora,
- analizirati primijenjeni model suradnje u predmetnim istraživanjima,
- ispitati probleme s kojima je grad Solin bio suočen prilikom realizacije spomenutih projekata,
- ispitati korisnosti koje proizlaze iz tih projekata za sami grad Solin, te
- ispitati mišljenje korisnika o doprinosu realiziranih projekata u smislu unapređenja kvalitete življenja u njihovom gradu.

1.4. Hipoteze

U okviru diplomskoga rada biti će postavljene dvije hipoteze.

H-1: Realizirani projekti pokazali su se prihvatljivi za javnog partnera (grad Solin).

H-2: Stanovnici grada Solina, odnosno korisnici dobivenih usluga po realiziranim projektima, zadovoljni su ostvarenim.

1.5. Metode istraživanja

U radu će se koristiti različite metode istraživanja kako bi se u skladu s navedenim problemom i ciljevima istraživanja, došlo do kvalitetnih i adekvatnih zaključaka.

Podaci za teorijski dio biti će prikupljeni iz stručne literature i znanstvenih članaka.

U empirijskom dijelu rada testirat će se postavljene hipoteze. Potrebne informacije za testiranje tih istih hipoteza, biti će prikupljene anketiranjem i intervjuiranjem interesnih skupina, odnosno predstavnika gradske uprave grada Solina, a koji su sudjelovali u realizaciji već prethodno navedenih projekata, te mještana grada Solina koji imaju direktnu korist od tih istih projekata.

1.6. Doprinos istraživanja

Doprinos istraživanja očitovat će se u usporednoj analizi različitih modaliteta suradnje javnog i privatnog sektora. Na primjeru konkretnih projekata u gradu Solinu dat će se uvid u prednosti i nedostatke konkretno korištenog oblika. Na temelju toga, moći će se ocijeniti i mogućnosti budućih suradnji s privatnim partnerima od strane grada Solina prilikom realizacije sličnih projekata.

Rezultati istraživanja, a posebice oni koji se odnose na mišljenje korisnika realiziranih projekata, mogu pomoći prvenstveno gradu Solinu kao putokaz za realizaciju budućih projekata, jer se ipak svi projekti provode radi zadovoljavanja potreba stanovništva.

1.7.Struktura diplomskog rada

Diplomski rad će se sastojati od pet dijelova, uključujući uvodno poglavlje i zaključak.

U prvom, uvodnom poglavlju, opisat će se problem i predmet istraživanja, svrha i ciljevi istraživanja te hipoteze koje će se testirati. Sadržavat će i pregled metodologije koja će biti korištena kao i doprinos samog istraživanja.

Drugo poglavlje rada pojašnjava osnovne pojmove promatrane problematike kao što su javni sektor i javni interes. Isto tako, u ovom dijelu rada navode se glavni i alternativni izvori financiranja jedinica lokalnih i regionalnih vlasti.

U trećem dijelu definirat će se model javno-privatnog partnerstva, karakteristike, oblici, te prednosti i nedostatci tog modela.

Četvrto poglavlje predstavlja empirijski dio rada. U njemu će se analizirati prikupljeni podaci i testirati postavljene hipoteze na temelju kojih će se doći do rezultata i zaključaka o uspješnosti analiziranih projekata.

Posljednji, peti dio rada, čini zaključak kao osvrt na cjelokupni rad i dobivene rezultate istraživanja.

2. IZAZOVI ZA JAVNI SEKTOR U REALIZACIJI PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA

2.1. Ustrojstvo i djelovanje javnog sektora

Bejaković, Vukšić i Bratić (2011.) iznose dvije definicije javnog sektora. Prvu definiciju „dala“ je statistika državnih financija MMF-a (Government Financial Statistics – GFS, 2001), koja u okviru ukupnoga javnog sektora razlikuje opću državu te javna poduzeća.

Prema Priručniku MMF-a (Government Finance Statistics Manual, 1986., 2001.), opća država obuhvaća sve jedinice kojih je primarna uloga izvršavanje državnih funkcija (izvršne, predstavničke i sudske) te provođenje javnih politika pružanjem netržišnih usluga i preraspodjelom dohotka i imovine, koje se najčešće financiraju fiskalnim i parafiskalnim nametima poput poreza i naknada. No, kako određene fiskalne aktivnosti izvan sektora opće države izvršavaju agencije monetarnog i/ili komercijalnog, a ne fiskalnog tipa, te se aktivnosti označuju kao kvazifiskalne. Drugi naziv za opću državu, koji se inače mnogo češće koristi je državni sektor, no državni je sektor samo jedan sastavni dio opće države.

Opću državu čine sve nacionalne i subnacionalne jedinice, uključujući i izvanproračunske fondove, neprofitne institucije koje pružaju netržišne usluge, ubiru prihode, stvaraju rashode za državu koja ih većim dijelom i kontrolira te proizvođače za tržište koji nisu društva s ograničenom odgovornošću i ne mogu se svrstati u kvazidruštva.

Javna poduzeća su sve cjeline u državnom vlasništvu i/ili pod državnom kontrolom koje prodaju industrijska ili komercijalna dobra i usluge širokoj javnosti, a formirana su kao korporacije.

Prema već gore navedenom priručniku MMF-a, „javno poduzeće“ predstavlja koncept koji objedinjava elemente javnosti i tržišnosti.

Elementi javnosti odražavaju se na način:

- da najvažnije poslovne odluke donosi država kao vlasnik trajnog kapitala (putem neke svoje agencije ili upravnih odbora u kojima sjede državni predstavnici),
- da dobit, odnosno gubici poslovanja putem državnog proračuna, pripadaju cijeloj zajednici i
- da je javno poduzeće odgovorno za svoje poslovanje cijelom društvu, odnosno parlamentu kao krajnjem „čuvaru“ javnog interesa.

Elementi tržišnosti odnose se na to:

- da se očekuje da javno poduzeće bude financijski zdravo u dugom roku i da bude podvrgnuto stalnoj tržišnoj provjeri i
- da bi cijene koje javno poduzeće naplaćuje trebale biti zasnovane na troškovima poslovanja (tj. cijene bi trebale pokriti granične troškove).

Ova dva posljednja kriterija razlikuju javno poduzeće od ostalih javnih djelatnosti (obrazovanje, sudstvo i zaštita okoliša…).

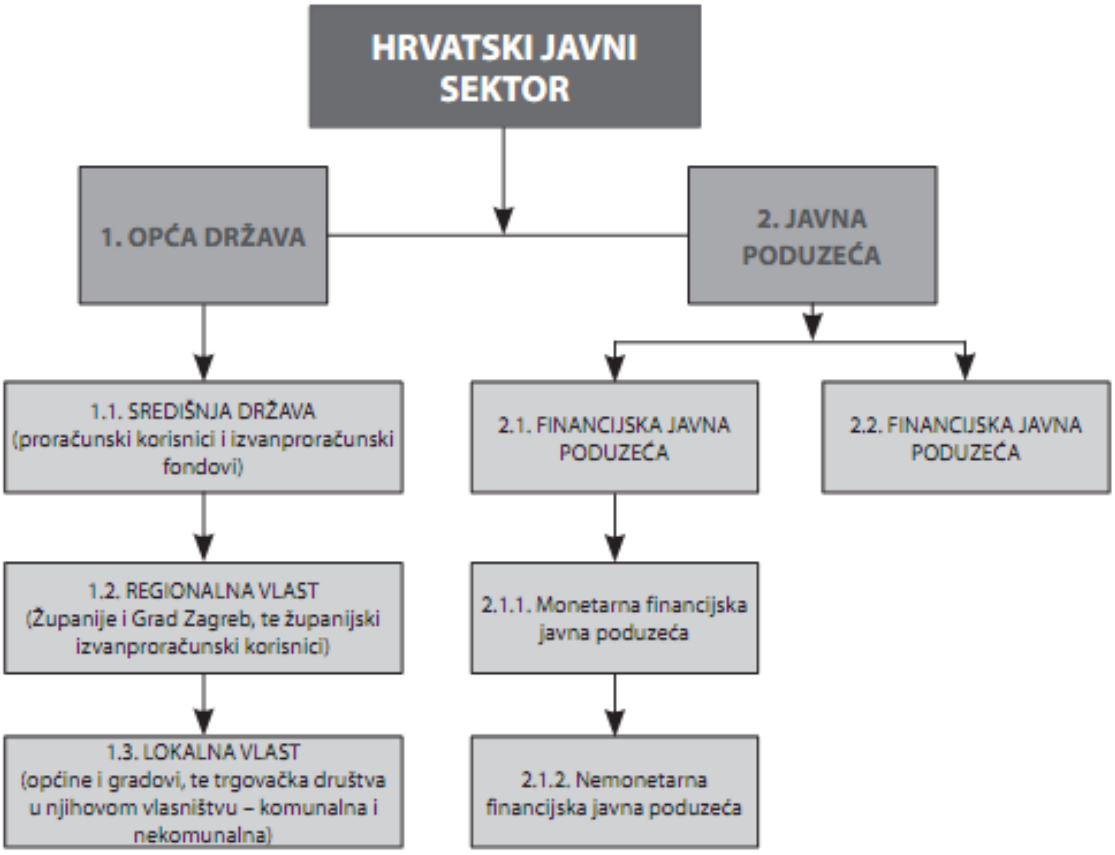
Ista grupa autora navodi u radu i drugu definiciju javnog sektora i to prema statističkim standardima i metodologijama Ujedinjenih naroda pod nazivom Sustav nacionalnih računa (System of National Accounts-SNA, 1993.). SNA rabi općenitiju i širu definiciju opće države prema kojoj se sektor opće države sastoji od ukupnosti institucionalnih jedinica koje osim ispunjavanja svoje političke odgovornosti i uloge u ekonomskom reguliranju, stvaraju i načelne netržišne usluge za osobnu i zajedničku potrošnju te za preraspodjelu dohotka i bogatstva. Time se javni sektor sastoji od:

- svih institucionalnih jedinica koje pripadaju središnjoj državi te regionalnoj ili lokalnoj vlasti,
- od fondova socijalne sigurnosti na svim razinama vlasti,
- od svih netržišnih neprofitnih institucija koje država nadzire i pretežito financira i
- od javnih poduzeća ili kvazidržavnih poduzeća koje nadzire država.

Prve tri navedene jedinice predstavljaju sektor opće države, dok zadnja jedinica predstavlja sektor javnog poduzeća, a zaposlenici svih tih jedinica smatraju se zaposlenicima javnog sektora.

2.2. Teoretski okvir analize hrvatskog javnog sektora

Ukoliko se prilagode definicije MMF-a i SNA, ali i definicije hrvatskih autora, može se zaključiti kako i hrvatski javni sektor čine opća država i javna poduzeća (Bejaković, Vukšić i Bratić, 2011.), kako prikazuje slika 1.

Slika 1. Hrvatski javni sektor

Izvor: Bejaković, P., Vukšić, G. i Bratić, V., (2011.): Veličina javnog sektora u Hrvatskoj, str. 107.

Opća država obuhvaća sve institucije koje se izravno ili neizravno financiraju iz proračuna države i/ili lokalnih i regionalnih jedinica te izvanproračunske korisnike. Sastoji se od:

1. ***središnje države,*** a koju čine:
   - proračunski korisnici, a koje Zakon o proračunu (NN 15/15) definira kao sva državna tijela, ustanove, proračunske fondove i lokalne samouprave čiji se rashodi za zaposlene i/ili materijalni rashodi osiguravaju u proračunu. Središnju državnu upravu čini i 20 ureda državne uprave smještenih u županijama. Lokalni proračunski korisnici su institucije kojima je osnivač lokalna jedinica, kojima je izvor prihoda proračun lokalne jedinice u iznosu 50% i više te koji su navedeni u registru korisnika lokalnih proračuna (primjerice muzeji, vrtići, centri za socijalnu skrb, osnovne i srednje škole, domovi umirovljenika, javne vatrogasne postrojbe, zdravstvene ustanove u vlasništvu županija odnosno Grada Zagreba kao što su klinički bolnički centri i kliničke bolnice te županijski zavodi za javno zdravstvo);
   - izvanproračunski fondovi, a koje Zakon o proračunu definira kao institucije u kojima država (ili lokalne i regionalne jedinice) ima odlučujući utjecaj na upravljanje, izvor njihova financiranja je namjenski prihod i/ili drugi prihodi te su evidentirani u registru korisnika. Izvanproračunski korisnici mogu biti izvanproračunski fondovi, trgovačka društva i druge pravne osobe. Izvanproračunski korisnici od 2008. su Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske vode, Hrvatski fond za privatizaciju, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost i Hrvatske ceste, a prema registru Ministarstva financija regionalni izvanproračunski korisnici za sada su samo županijske uprave za ceste;
2. ***regionalne*** (20 županija i Grad Zagreb) ***i lokalne vlasti*** (428 općina i 127 gradova).

Javna poduzeća obavljaju različite državne poslove i izvršavaju financijske transakcije na zahtjev vlasnika, tj. državnih jedinica. Zakonom o proračunu definirana su kao pravne osobe u većinskom izravnom ili neizravnom državnom vlasništvu, čije su dionice ili poslovni udjeli u portfelju Republike Hrvatske ili u kojima ona ima osnivačka (vlasnička) prava.

Dijele se na financijska i nefinancijska javna poduzeća, a financijska dalje na monetarna i nemonetarna.

Monetarna financijska javna poduzeća su rezidentna depozitarna društva pod kontrolom jedinica opće države. Čine ih financijska društva, kvazijavna društva i tržišne neprofitne institucije čija je glavna djelatnost financijsko posredovanje. U ovu skupinu spada npr narodna banka (HNB), Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR), Hrvatska poštanska banka (HPB), Croatia osiguranje d.d. i Croatia banka.

Nemonetarna financijska javna poduzeća su sva rezidentna financijska društva pod kontrolom jedinica opće države (osim javnih depozitarnih društava i središnje banke) i ona su kombinacija nefinancijskih i nemonetarnih financijskih javnih društava. Te institucije obavljaju pomoćne aktivnosti transakcija vezanih za financijsku imovinu i obveze ili transformaciju sredstava. Ne izlažu se riziku osiguranja financijske imovine ili stvaranja obveze, nego obavljaju financijsko posredovanje kao glavnu aktivnost. U ovoj su skupini Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), Financijska agencija (FINA) te Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD).

Nefinancijska javna poduzeća u Hrvatskoj pružaju usluge od posebnog državnog interesa i posebne važnosti za provedbu ekonomske politike Vlade RH, a pokrivaju područje prometa, infrastrukture i ostalih usluga od općeg ekonomskog i društvenog interesa, nad kojima država provodi redovito praćenje, kontrolu i reviziju poslovanja. U skupinu nefinancijskih javnih poduzeća primjerice ubrajaju se Hrvatska pošta, Jadrolinija, Hrvatska elektroprivreda (HEP), Hrvatska lutrija te Odašiljači i veze.

2.3. Izvori financiranja (prihodi) jedinica lokalnih i regionalnih vlasti

Do 2001. godine svi javni izdaci u Republici Hrvatskoj su se financirali putem državnog proračuna. Međutim, te iste godine, Hrvatski sabor je donio zakone kojima se financiranje određenih funkcija i troškova osnovnog i srednjeg školstva te zdravstva i socijalne skrbi, prenosi s državnog proračuna na proračune gradova i županija (Lukeš Petrović, 2002.).

Prema Ministarstvu financija Republike Hrvatske[1], državni proračun se definira kao akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci za jednu godinu, a donosi ga Hrvatski Sabor. Tri su glavne funkcije proračuna: prikazuje najvažnije ciljeve države u fiskalnoj godini, služi kao instrument kojim država utječe na ekonomsko stanje zemlje, i služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava.

Prema načelu proračunskog jedinstva, dugo se smatralo da državni proračun treba biti jedini izvor financiranja svih javnih prihoda. Prema tom načelu, sustav financiranja svih infrastrukturnih projekata bio je centraliziran, što znači da županije i gradovi nisu imali autonomiju u donošenju odluka. Krajem 2001. godine, napušta se načelo proračunskog jedinstva te dolazi do postepenog smanjenja centralizacije u javnoj upravi, čime jedinice lokalne i regionalne samouprave stječu određenu autonomiju prilikom određivanja javnih potreba koje treba zadovoljiti, kao i sredstava kojima će se te iste potrebe financirati. Kao posljedica svega navedenog, povećala su se i financijska sredstva u proračunu lokalnih i regionalnih jedinica jer su decentralizacijom dobile više ovlasti (Lukeš Petrović, 2002.).

Prema posljednjim podacima iz Ministarstva uprave Republike Hrvatske[2], u Republici Hrvatskoj je danas ustrojeno ukupno 555 jedinica lokalne samouprave, i to 428 općina i 127 gradova te 20 jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno županija. Grad Zagreb, kao glavni grad Republike Hrvatske, ima poseban status grada i županije, tako da je u Republici Hrvatskoj sveukupno 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

[1] http://www.mfin.hr/hr/proracun (pristupljeno: 10.12.2016.)

[2] https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-politicki-sustav-drzavnu-upravu-te-lokalnu-i-podrucnu-regionalnu-samoupravu/lokalna-i-podrucna-regionalna-samouprava/popis-zupanija-gradova-i-opcina/846 (pristupljeno: 10.12.2016.)

Poslovi gradova i općina se odnose na uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša i protupožarnu i civilnu zaštitu. Što se pak tiče županija, njihovi poslovi se odnose na školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova. Dakle, glavna uloga ovih jedinica odnosi se na zadovoljavanje javnih potreba i interesa, kako bi se građanima olakšao i omogućio bolji život.[3]

Zakonom o financiranju jedinica lokalne i regionalne samouprave (NN 100/15), utvrđeni su i prikazani izvori sredstava i načini financiranja poslova iz samoupravnog djelokruga županije, općine i grada. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj najčešće stječu prihode iz: vlastitih izvora, zajedničkih poreza i od dotacija iz državnoga i županijskoga proračuna.

2.3.1. Vlastiti izvori

Zakonom o financiranju jedinica lokalne i regionalne samouprave (NN 100/15), određeno je da su vlastiti izvori sredstava županija:

1. prihodi od vlastite imovine (općinski, gradski odnosno županijski porezi, prirez, naknade, doprinosi i pristojbe, prihodi od stvari u njezinom vlasništvu i imovinskih prava, prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u njezinom vlasništvu, odnosno u kojima ima udio ili dionice, prihodi od naknada za koncesiju koje daje njezino predstavničko tijelo),
2. županijski porezi (porez na nasljedstva i darove, porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila, porez na automate za zabavne igre),
3. novčane kazne i oduzeta novčana korist za prekršaje, koje sami propišu, te
4. drugi prihodi utvrđeni posebnim zakonom.

[3] http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=1844 (pristupljeno: 14.12.2016.)

Zakon dalje definira da su vlastiti izvori sredstava općina i grada:

1. prihodi od vlastite imovine (općinski, gradski odnosno županijski porezi, prirez, naknade, doprinosi i pristojbe, prihodi od stvari u njezinom vlasništvu i imovinskih prava, prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u njezinom vlasništvu, odnosno u kojima ima udio ili dionice, prihodi od naknada za koncesiju koje daje njezino predstavničko tijelo),
2. općinski odnosno gradski porezi (prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju, porezna kuće za odmor, porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište, porez na nekorištene poduzetničke nekretnine, porez na tvrtku ili naziv, porez na korištenje javnih površina),
3. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu,
4. upravne pristojbe u skladu s posebnim zakonom,
5. boravišne pristojbe u skladu s posebnim zakonom,
6. komunalne naknade, doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom,
7. naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina, te
8. drugi prihodi utvrđenim posebnim zakonom.

2.3.2. Zajednički prihodi

Zajednički prihodi uključuju poreze koji se dijele na različitim razinama uprave, a koji uključuju porez na dohodak, te porez na promet nekretninama. Prihodi od ovih poreza dijele se između države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (općina, gradova i županija) prema postotku koji definira Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Sve do kraja 2006. godine, ti su porezi uključivali i porez na dobit, ali od 2007. godine, porez na dobit pripada isključivo državi, dok jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo na veći dio poreza na dohodak.[4]

2.3.3. Dotacije

Kako bi osigurala ujednačeni razvoj lokalnih jedinica, država sustavom dotacija na temelju dobrih i transparentno utvrđenih kriterija dodjele dotacija, pokušava pomoći jedinicama s ispodprosječnim fiskalnim kapacitetima.

[4] http://polis.iju.hr/lokalna/lokalna/financiranje.html (pristupljeno: 14.12.2016.)

Postoje tri različite vrste dotacija, odnosno potpora jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave:[5]

- Uvjetni transferi iz takozvanog "fonda izravnanja za decentralizirane funkcije", s ciljem smanjenja razlike između iznosa udjela prikupljenih iz poreza na dohodak za obavljanje prenesenih funkcija te procijenjenih troškova za nužno funkcioniranje lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji se određuje na temelju minimalnih (financijskih) standarda koje definiraju ministarstva.
- Opće, neuvjetovane potpore jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, a koje su smještene u područjima posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima te na otocima.
- Različiti oblici potpora koje pružaju tijela državne uprave, a koje se dodjeljuju poduzetničkim programima i kapitalnim investicijama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ta se sredstva mogu osigurati u obliku tekućih i kapitalnih transfera.

2.3.4. Ostali izvori

U ostale izvore financiranja spadaju neporezni prihodi, kapitalni prihodi i zaduživanja jedinica lokalnih i regionalnih samouprava.

Neporezni prihodi su namjenski prihodi i mogu se koristiti samo za točno utvrđene namjene za koje su i uvedeni. Naplaćuju ih: državne upravne službe, lokalne jedinice, javna poduzeća, komore i udruženja obrtnika. Najpoznatiji oblici ovih prihoda su komunalne naknade i doprinosi. Komunalna naknada prihod je proračuna lokalne jedinice namijenjen za financiranje komunalnih djelatnosti: odvodnju atmosferskih voda, održavanje čistoće u dijelu koji se odnosi na čišćenje javnih površina, održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta, održavanje groblja i krematorija te javne rasvjete. Komunalni doprinos se definira kao prihod proračuna lokalne jedinice koji se koristi za financiranje gradnje i korištenja objekata i uređaja komunalne infrastrukture: javnih površina, nerazvrstanih cesta, groblja i krematorija te javne rasvjete (Karačić, 2011.).

[5] http://polis.iju.hr/lokalna/lokalna/financiranje.html (pristupljeno: 20.12.2016.)

Kapitalni se prihodi dijele na prihode od financijske imovine i na prihode od nefinancijske imovine. Prihodi od financijske imovine su: prihodi od kamata (na dane zajmove, na vrijednosne papire, na oročena sredstva, na depozite po viđenju te zatezne kamate), prihodi od pozitivnih tečajnih razlika i dividendi, te prihodi od dobiti trgovačkih društava i financijskih institucija. Prihodi od nefinancijske imovine ostvaruju se kroz zakup i iznajmljivanje imovine (Karačić, 2011.).

Bajo i Jurlina Alibegović (2008.) pod kratkoročnim zaduživanjem podrazumijevaju zaduživanje do godine dana odnosno 12 mjeseci, bez mogućnosti daljnjeg reprograma ili zatvaranja postojećih obveza po kratkoročnim kreditima ili zajmovima uzimanjem novih kratkoročnih kredita ili zajmova. Kratkoročno zaduživanje lokalnim jedinicama služi kako bi se ublažili lokalni proračunski deficiti uzrokovani zbog neujednačenog priljeva financijskih sredstava u proračun tijekom godine. Ista grupa autora kaže kako je dugoročno zaduživanje namijenjeno lokalnim jedinicama koje same ne mogu financirati kapitalne projekte iz vlastitih proračunskih prihoda. Da bi se lokalne jedinice dugoročno zadužile potrebno je da kapitalni projekt potvrdi predstavničko tijelo uz suglasnost Vlade, a na prijedlog ministra financija. Najčešći način dugoročnog zaduživanja lokalnih jedinica je zaduživanje kod banaka te izdavanje lokalnih (municipalnih) obveznica.

Municipalne obveznice se definiraju kao dužničke vrijednosnice koje su izdane od lokalne vlasti, odnosno gradova, županija, općina ili drugih lokalnih jedinica. Njihova namjena je prikupljanje financijskih sredstava za izgradnju lokalne infrastrukture (škole, bolnice, ceste, kanalizacija), ali i financiranje drugih projekata koji imaju karakteristike javnih dobara i/ili usluga. Mogu biti kratkoročne i dugoročne. Kratkoročne obveznice se najčešće nazivaju note. Obično imaju rok dospijeća do godinu dana, a izdaje ih lokalna vlast kako bi prebrodila trenutnu nelikvidnost. Lokalna vlast izdaje note kad je priljev, odnosno gotovinski tijek proračunskih prihoda neredovit, bilo da se radilo o porezima, dotacijama ili nekim drugim prihodima lokalnih proračuna. Dugoročne municipalne obveznice dijele se na opće obvezujuće i na obveznice koje nose prihod, a obično imaju rok dospijeća dulji od godinu dana (Šimović, 2005.).

3. OSNOVE MODELA JAVNO-PRIVATNOG PARTNERSTVA

3.1. Pojmovno određenje javno-privatnog partnerstva

Pored prethodno navedenih mogućnosti financiranja javnih potreba od strane lokalnih i regionalnih vlasti, kao dodatna opcija kojom se mogu financirati javne potrebe od strane lokalnih vlasti, ali u suradnji sa privatnim partnerima, često se koristi model javno-privatnog partnerstva (u nastavku JPP).

Postoje mnoge definicije (vrlo slične, a opet različite) kojima se danas može opisati način suradnje između javnog i privatnog partnera.

Persoli (2010.) kaže kako JPP podrazumijeva suradnju tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje bilo lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe.

Prema Mijatoviću (2007.), JPP ima sljedeća obilježja:

- Riječ je o projektnom odnosu dugoročne naravi koji obuhvaća različite oblike suradnje između javnih i privatnih partnera. Privatni partner radi projektnu dokumentaciju ili je preuzima od javnog partnera ako je već izrađena, gradi, financira, održava i upravlja građevinom u zamjenu za naknadu direktno od korisnika usluge ili od javnog partnera.
- U financiranju projekta dijelom sudjeluje privatni poduzetnik, a ostatak vrijednosti nadoknađuje javno tijelo iz svojeg proračuna. Relativno dugo trajanje odnosa, (maksimum je do 40 godina) omogućuje povrat uloženih sredstava privatnom poduzetniku.
- Privatni partner igra važnu ulogu sudjelujući u različitim fazama projekta (projektiranje, građenje, rekonstrukcija i dogradnja, provedba, financiranje), a javni partner se koncentrira na određenje cilja koji leži u javnom interesu, na kvalitetu ponuđene usluge i politiku cijena te preuzima odgovornost za poštovanje tih ciljeva.

- Dolazi do podjele rizika između javnog i privatnog partnera odnosno do prijenosa dijela rizika na privatnog partnera. To međutim ne znači da on u cijelosti snosi rizik projekta. Podjela rizika procjenjuje se od slučaja do slučaja i ovisi o sposobnosti sudionika projekta za procjenu rizika, njegovoj kontroli i upravljanju njime.

Javno-privatno partnerstvo kao oblik suradnje između javnog i privatnog sektora poznat je još iz vremena Rimskog Carstva kada su se mnogi javni radovi kao što su izgradnja luka, tržnica ili javnih kupališta gradili i održavali kroz oblik koncesije dan javnom partneru. Zatim se opet javlja u 16. i 17. stoljeću, a posebno u 19. stoljeću kroz javne radove, kao što su gradnja željeznica i pružanje komunalnih usluga. U zadnjih dvadeset godina i države Europske unije prihvatile su ponovno JPP kao model kojim bi financijski poticale svoje gospodarstvo te ubrzale razvoj infrastrukture i javnih usluga (Šinković i Klarić, 2007.).

Gulija (2004.) definira JPP u širem i u užem smislu te riječi.

U širem smislu JPP se može definirati kao skupina zajedničkih inicijativa javnog sektora i privatnog sektora profitnog i/ili neprofitnog sektora u kojima svaki subjekt pridonosi određene resurse i sudjeluje u planiranju i odlučivanju.

U užem smislu pod pojmom JPP-a, podrazumijevaju se kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi kroz prikladne alokacije resursa, znanja i nagrada zadovoljili neku javnu potrebu. Na taj način privatni sektor može zaposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osiguravaju državne službe.

Udovičić i Mečev (2011.) ističu kako ovaj oblik partnerstva kombinira prednosti oba sektora, te predstavlja alternativu privatizaciji koja znači potpuni prijenos javne usluge ili trgovačkog društva u vlasništvo privatnog sektora (pritom privatni sektor nastavlja i dalje poslovati, ali vodeći prije svega računa o svome interesu). Interes javnog sektora temelji se na brzom i kvalitetnom pružanju usluge građanima, dok je interes privatnog partera profitabilno ulaganje u javne objekte koje nije njihovo vlasništvo, ali im omogućuje ulaganje i angažiranje vlastitih kapaciteta sa ciljem poboljšanja životnog standarda. Do sada su se javne potrebe namirivale iz državnog proračuna, međutim, snažnim razvojem poduzetništva, nastale su i želje privatnih poduzetnika.

Ovo partnerstvo obuhvaća dvije dimenzije: strateška razina se odnosi na koordiniranje političkih ciljeva i određivanje prikladnih uloga svakog partnera, a operativna se bavi realizacijom i provedbom predviđenih projekata. Odabir najpovoljnijeg privatnog partnera se vrši prema propisima o javnoj nabavi, čime se osigurava izbor najpovoljnije i najkvalitetnijeg partnera (Udovičić i Mečev, 2011.).

3.2. Pravni i institucionalni okvir javno-privatnog partnerstva u Republici Hrvatskoj

Prema Agenciji za investicije i konkurentnost[6], područje JPP-a u Republici Hrvatskoj regulirano je Zakonom o JPP-u (NN 78/12 i NN 152/2014) i Uredbom o provedbi projekata javno-privatnog partnerstva (NN 88/12 i 15/15), Zakonom o koncesijama (NN 143/12), te Zakonom o javnoj nabavi (NN 90/11, 83/13 i 143/13) vezano na postupke dodjele ugovora o javnoj nabavi i ugovora o koncesijama.

Temeljem Zakona o JPP-u iz 2008.g. ustrojena je Agencija za JPP (AJPP) kao središnje nacionalno tijelo i centar znanja zadužena za ocjenu, odobravanje i praćenje provedbe projekata JPP-a, vođenje Registra ugovora o javno-privatnom partnerstvu te primjenu najbolje međunarodne prakse i uspostavljanje sustava izobrazbe u području JPP-a.

Temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o JPP-u (NN 152/14) i Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o osnivanju Agencije za investicije i konkurentnost (NN 152/14) dana 2. ožujka 2015.g. Agencija za JPP pripojena je Agenciji za investicije i konkurentnost (AIK), unutar koje je Sektor za JPP u cijelosti preuzeo poslove pripojene Agencije za JPP.

U okviru europske investicijske politike, omogućeno je kombiniranje JPP-a i fondova EU, te u postupku odobravanja takve vrste projekata ključnu ulogu uz Agenciju i Ministarstvo financija ima i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU.

U fazi pripreme projekata JPP-a važnu ulogu ima Centar za praćenje poslovanja energetskog sektora i investicija (CEI) osnovan krajem ožujka 2012. godine. Unutar Centra Sektor za JPP zadužen je za identificiranje, izradu i provedbu projekata po ugovornom obliku JPP-a. On komunicira s jedinicama lokalne i regionalne samouprave, te u suradnji s njima izrađuje kompletnu dokumentaciju za odabir partnera u javnom nadmetanju.

Kada je riječ o političkim okvirima provedbe JPP-a, središnju ulogu imaju Ministarstvo gospodarstva u okviru čije nadležnosti je vođenje politike JPP-a i Ministarstvo financija u okviru čije nadležnosti je vođenje politike koncesija.

[6] http://www.aik-invest.hr/jpp/institucionalni-okvir/ (pristupljeno: 28.12.2016.)

U pripremi i provedbi projekata JPP-a, uz Agenciju i Centar, ključnu ulogu ima i Ministarstvo financija, kao tijelo koje daje suglasnost na projekte JPP-a u vezi njihove usklađenosti s proračunskim projekcijama i planovima te fiskalnim rizicima i ograničenjima propisanim posebnim propisima, kao i o financijskoj i fiskalnoj održivosti prijedloga projekta. U tom smislu Agencija i Ministarstvo financija čine funkcionalnu cjelinu, a sam proces odobravanja projektnih prijedloga uključuje i ostala resorna ministarstva te nadležna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u okviru čijih su područja nadležnosti usvojeni sektorski razvojni planovi i strategije sa zacrtanim ciljevima i očekivanim učincima predloženog projekta.

U postupku odabira privatnog partnera, Zakon o JPP-u upućuje na propise iz područja javne nabave. Stoga, značajne uloge imaju Ministarstvo gospodarstva (izobrazba, nadzor postupaka dodjele i provedbe ugovora o javnoj nabavi), te Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave nadležna za rješavanje žalbi u postupcima javne nabave, davanja koncesija i odabira privatnog partnera u projektima javno-privatnog partnerstva kao prvostupanjsko tijelo, te Upravni sud kao drugostupanjsko tijelo nadležno za rješavanje u istim postupcima.

3.3. Rizici u projektima javno-privatnog partnerstva

Jedan od najvažnijih i najskupljih dijelova analize i pripreme svakog investicijskog projekta pa tako i projekata u JPP-u, je analiza rizika kojima je projekt izložen od faze projektiranja i izgradnje, preko faze eksploatacije pa sve do faze prijenosa vlasništva na javnog partnera (Juričić, 2011.).

Zbog toga je od osobitog značaja razlučiti investiciju na rizike kojima je izložena, opisati učinke njihove materijalizacije, kvantificirati ih, odrediti nositelja rizika te utvrditi mjere i instrumente za osiguranje od potencijalne materijalizacije rizika.

Rizik se može definirati na više načina, i to kao: šansa da se ostvari gubitak ili šteta, disperzija stvarnog od očekivanog, mogućnost nastupa neželjenog događaja, vjerojatnost nastupa veće štete od očekivane, fizički, moralni ili socijalni hazard, vjerojatnost da će se ili neće ostvariti planirani financijski pokazatelji i drugi (Tinsley, 2000.).

Prema priručniku za pripremu i provedbu modela JPP-a, rizici se općenito mogu podijeliti u dvije osnovne grupe: nesustavni i sustavni rizici (Priručnik za pripremu i provedbu modela javno-privatnog partnerstva, 2014.).

Osnovna karakteristika nesustavnog rizika je nemogućnost njegovog smanjivanja akcijama menadžmenta, odnosno, može se diverzificirati. Kod projekta u JPP-u, privatni i javni partner imaju različite mogućnosti upravljanja rizicima. Činjenica da dva partnera upravljaju ovim rizicima na različitim stupnjevima efikasnosti predstavlja jedan od temelja opravdanosti primjene javno-privatnog partnerstva. Dakle, može se ustvrditi da, ukoliko privatni partner svojim znanjem i vještinama može smanjiti nesustavne rizike za iznos svoje zarade, JPP, u konkretnom slučaju, ima opravdanje. Varijable javnoga projekta koje se mogu svesti u grupu nesustavnih rizika mogu biti: logistika prilikom izgradnje projekta, materijali koji se ugrađuju u projekt, organizacija i upravljanje održavanjem projekta, operacije na financijskom tržištu vezanim uz valute, tečajeve i kamatne stope, upravljanje radnom snagom i slično.

Za razliku od nesustavnih rizika, sustavne rizike nije moguće smanjiti ispod određene granične vrijednosti, odnosno nije ih moguće diversificirati. Na njih se obično ne može utjecati ili se može utjecati ograničeno uz velike, obično neopravdane, troškove. Takvi rizici su, na primjer: politički rizici, inflacija, viša sila i slično.

U spomenutom priručniku navedene su i osnovne logične grupe rizika kod projekta u JPP-u, a to su:

1. rizici vezani uz proces izgradnje javnoga objekta;

2. rizici vezani uz proces održavanja i zamjene javnoga objekta;

3. rizici vezani uz ostvarivanje prihoda od prodaje javnih usluga;

4. rizici vezani uz izvore financiranja projekta u javno-privatnom partnerstvu;

5. ostali rizici projekta u javno-privatnom partnerstvu.

U **prvu** skupinu rizika spadaju rizik projektiranja, rizik troškova izgradnje i rizik završetka izgradnje.

Pod rizikom projektiranja podrazumijeva se vjerojatnost da se u procesu projektiranja javnoga objekta neće zadovoljiti sve izlazne karakteristike objekta poput vremena raspoloživosti javnog objekta za uporabu, tj. za isporuku javne usluge, klimatske uvjete pod kojima se isporučuje javna usluga, stupanj osvjetljenja, minimalnu kvalitetu opreme koja je sastavni dio kvalitete isporučene javne usluge i slično. Ovaj rizik preuzima privatni partner, a moguće ga je smanjiti ukoliko javni partner u što većoj mogućoj mjeri detaljno definira tražene izlazne karakteristike objekta.

Pod rizikom troškova (budžeta) izgradnje razumije se vjerojatnost da će stvarni troškovi izgradnje premašiti planirane. U osnovi nastaje iz dva osnovna izvora: uvrštenje novih vrsta troškova koji se nisu obuhvatili u procesu planiranja i projektiranja ili zbog promjene cijena pojedinih vrsta troškova.

Rizik završetka (roka) izgradnje je vjerojatnost da se projekt neće završiti u planiranom roku. Duže razdoblje izgradnje znači veće troškove interkalarne kamate što također smanjuje ukupnu profitabilnost projekta, tj. povećava sadašnju vrijednost troškova izgradnje i dovodi do smanjenja neto sadašnje vrijednosti projekta. Iako ovaj rizik kod projekata izgradnje javnih objekata po modelu javno-privatnog partnerstva snosi uglavnom privatni partner, i javni partner je zainteresiran za smanjenje rizika završetka izgradnje iz razloga što mu je u interesu da što prije započne s isporukom javne usluge.

U **drugu** skupinu rizika spadaju tehnološki rizik, rizik nabavke sirovina i rizik operativnih troškova.

Tehnološki rizik podrazumijeva rizik uvođenja u proizvodni proces tehnologije koja je zastarjela ili postoji mogućnost da tijekom izgradnje prijevremeno zastari. Ova vrsta rizika osobito je izražena. Njegova analiza postaje važnija onda kada se gradi objekt koji u sebi ima značajno involviranu visoku tehnologiju. Ako je taj rizik visok, unaprijed će isključiti početak izgradnje cijelog projekta. No projekt će se ipak realizirati ukoliko se rizik prenese na kupce proizvoda. U tim se ugovorima kupci obvezuju da će kupovati proizvode bez obzira na njihovu tehnološku zastarjelost i nekonkurentnost na tržištu.

Rizik nabavke sirovina je u direktnoj svezi s kreditnim rizikom pa kreditori često uvjetuju nezavisne analize izvora i raspoloživosti sirovina za razdoblje eksploatacije projekta. Procijenjeni kapacitet izvora sirovina trebao bi odgovarati otprilike dvostruko većoj količini od one koja je potrebna projektu tijekom njegovog životnog vijeka.

Pod operativnim rizikom podrazumijeva se rizik upravljanja poslovnim sustavom, tj. projektom u fazi eksploatacije. Ovo je rizik koji nosi privatni partner, a odnosi se na proces isporuke javne usluge (kod koncesijskog modela), odnosno na držanje javnoga objekta u raspoloživom stanju (kod modela „Privatna financijska inicijativa“).

U **treću** skupinu rizika spadaju rizik potražnje i rizik cijena.

Rizik potražnje moguće je definirati kao vjerojatnost da će potražnja za isporučenim javnim uslugama biti manja od očekivane. Rizik potražnje nastaje u fazi eksploatacije projekta kada se javna usluga, koja se isporučuje posredstvom eksploatacije javnog objekta, nudi krajnjim korisnicima. Kod ovog rizika, moguć je model u kojem javni partner preuzima rizik potražnje ili model u kojem privatni partner preuzima rizik, ali u svakom slučaju javni partner svojim političkim akcijama značajno može doprinijeti smanjenu rizika potražnje.

Rizik cijena je vjerojatnost promjene prodajnih ili nabavnih cijena u odnosu na ugovorene. Ovaj rizik postoji kako u razdoblju izgradnje (vezano za cijene izgradnje) tako i u razdoblju eksploatacije ili uporabe (vezano za prodajne cijene javnih usluga i nabavne cijene ulaznih, odnosno, operativnih troškova). Uzroci promjena cijena inputa mogu biti različiti; od globalnih poremećaja u odnosima ponude i potražnje pojedinih bazičnih sirovina projekta (primjerice nafte ili plina) do općih povećanja cijena (pod utjecajem inflacije).

Sustav preuzimanja rizika temelji se na definiranju osobe u projektu koja će platiti dodatne troškove izazvane povećanjem cijena na tržištu. To mogu biti: privatni partner djelomično ili u cijelosti, javni partner djelomično ili u cijelosti te krajnji korisnici djelomično ili u cijelosti. Privatni partner, obzirom na relativno dugo ugovoreno razdoblje eksploatacije ili održavanja, nastojat će se zaštititi od utjecaja inflacije. Ukoliko je indeksacija na inflaciju ugovorena, privatni partner će ukupne troškove u ponudi iskazati bez ukalkuliranog rizika. Međutim, ukoliko se ne ugovori sustav indeksacije na inflaciju, privatni partner će rizik inflacije ukalkulirati u ponudu što povećava kako troškove procijene ovog rizika, tako i ukupne troškove ponude.

U **četvrtu** skupinu rizika spadaju financijski rizik, rizik kamatne stope i valutni rizik.

Za objašnjenje financijskog rizika bitan je odnos fiksnih i varijabilnih troškova. Naime, što je udio fiksnih troškova zastupljeniji u ukupnim troškovima javnoga projekta, dobitak, kao važan pokazatelj konačnog financijskog rezultata, osjetljiviji je na promjene prihoda (koji ovise o volumenu potražnje i cijeni javnih usluga ili proizvoda) i troškova (koji ovise o promjeni cijena inputa, nestabilnosti i nesavršenosti proizvodne tehnike zbog troškova održavanja i zamjene i slično). Ukoliko su varijabilni troškovi zastupljeniji u ukupnim operativnim troškovima, tvrtkin financijski rezultat bit će prilagodljiviji promjenama u potražnji te će, u slučaju pada potražnje biti postojaniji.

Rizik kamatne stope je vjerojatnost da će se kamatna stopa (a samim time i kamata) promijeniti u budućnosti u odnosu na planiranu. Kako se na projektima u javno-privatnom partnerstvu primjenjuje visokopolužno financiranje, time se i na rizik kamatne stope usmjerava posebna pozornost. Ukoliko se projekt financira dugoročnim kreditom, a to je i najčešći slučaj, ugovara se kamatna stopa s dvije komponente: varijabilnom i fiksnom. Varijabilna komponenta odražava stvarnu vrijednost novca iskazivanu na financijskim tržištima, a obično je to LIBOR, EURIBOR ili PRIME RATE[7]. Fiksna komponenta u naravi je tzv. kamatna marža koju zaračunava kreditor. Varijabilna komponenta stalno se mijenja i ovisi o ponudi i potražnji koja se formira u međubankarskom zaduživanju.

[7] LIBOR ili Londonska međubankovna ponudbena kamatna stopa (London Inter-Bank Offered Rate - LIBOR) po kojoj londonske banke pozajmljuju sredstva jedna drugoj. Dostupno na: http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/L/LIBOR (pristupljeno: 09.01.2017.)
EURIBOR (euro interbank offered rate) je referentna kamatna stopa koja se utvrđuje na europskom međubankarskom tržištu. Dostupno na: http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/E/Euribor (pristupljeno: 09.01.2017.)
PRIME RATE je kamatna stopa koju FED (Federal Reserve System – središnja banka SAD) i američke banke zaračunavaju na prvoklasne komercijalne papire. Dostupno na: http://www.poslovni.hr/leksikon/primarna-stopa-1664 (pristupljeno: 09.01.2017.)

Ukoliko je potražnja za međubankarskim kreditima veća, međubankarska kamatna stopa je veća. Dakle, kamatni rizik ovisi o varijabilnoj komponenti ukupne ugovorene kamatne stope.

Kod valutnog rizika, ukoliko su priljevi ili prihodi kod jednoga projekta denominirani u jednoj valuti (na primjer u kunama), a odljevi ili troškovi denominirani u drugoj (na primjer u eurima), promjena tečaja kn/€ uzrokovat će dodatne koristi ili troškove. Koristi za projekt će nastati ukoliko dođe do pada tečaja, a troškovi uslijed rasta tečaja.

U **petu** skupinu rizika spadaju politički rizik i ekološki rizik.

Pod političkim rizikom najčešće se podrazumijeva vjerojatnost promjene pojedinih zakonskih propisa koje mogu bitno utjecati na novčane tokove projekta (u slučaju promjene stopa određenih poreza ili uvođenjem novog poreza) ili konačno onemogućiti daljnje poslovanje i stjecanje zarade (eksproprijacija imovine).

Vrsta proizvoda, robe ili usluge koju isporučuje društvo posebne namjene, uvjetuje proces njihove obrade, pripreme ili proizvodnje. Taj proces može imati različite utjecaje na okoliš. Prema vodiču o javno-privatnom partnerstvu (koji je izrađen uz pomoć EU u sklopu takozvanog Twinning light projekta „Jačanje administrativnog kapaciteta Agencije za javno-privatno partnerstvo u Republici Hrvatskoj pri provedbi novog zakonodavstva o javno-privatnom partnerstvu“), društvo posebne namjene definira se kao trgovačko društvo koje može osnovati privatni partner u svrhu sklapanja ugovora o javno-privatnom partnerstvu i/ili provedbe projekta javno-privatnog partnerstva, a često se naziva i konzorcij, projektno društvo ili koncesijsko društvo.

Primjerice, isporuka usluge javnog parkiranja ili stanovanja manje je izložena ekološkom riziku dok je usluga prikupljanja i zbrinjavanja komunalnog ili opasnog otpada, kao i usluga crpljenja nafte na morskim platformama značajno izložena ekološkom riziku. Ekološki sve osviještenija, društvena zajednica nameće brojne standarde zaštite od materijalizacije ekološkog rizika. Zbog te činjenice, ekološki rizik je u uskoj svezi s političkim rizikom iz razloga što se tijekom eksploatacije projekta mogu pojaviti novi propisi uzrokujući tako dodatne operativne troškove ili čak dodatna ulaganja u materijalnu imovinu.

3.4. Modeli javno-privatnog partnerstva

Kačer, Kružić i Perkušić (2008.) navode kako se modeli JPP-a dijele ovisno o stupnju uključenosti, odnosno odgovornosti javnog i privatnog sektora prilikom projektiranja, izgradnje, održavanja, financiranja, operacionalizacije, upravljanja, kao i alokacije rizika kod pružanja javnih usluga i/ili izgradnje javne infrastrukture. Dakle, prema istoj grupi autora, razlikuju se sljedeći modeli:

- ***Privatno-Financiranje (FO: Finance Only):*** Privatni sektor, najčešće banke i fondovi, neposredno financiraju i izgradnju javne infrastrukture. Svi troškovi financiranja idu na teret javnog sektora, koji snosi i sve rizike izgradnje i eksploatacije.
- ***Projektiraj-Pobjedi u nadmetanju-Izgradi (DBB: Design-Bid-Build):*** Javni partner određuje zahtjeve projekta, osigurava njegovo financiranje i projektiranje. Postupkom javne nabave odabire najpovoljnijeg privatnog ponuđača, koji je odgovoran za izgradnju. Javni partner pruža uslugu, održava objekt i vlasnik je izgrađenog objekta.
- ***Projektiraj-Izgradi-Održavaj (DBM: Design-Build-Maintain):*** Privatni sektor, po zahtjevima i specifikacijama javnog sektora, projektira, gradi i održava infrastrukturu, najčešće uz unaprijed ugovorenu fiksnu cijenu, čime se troškovni rizik i rizik kvalitete i održavanja izgrađenog, prenosi na privatni sektor.
- ***Izvedi-Održavaj (OM: Operate-Maintain):*** Privatni sektor temeljem ugovorenih uvjeta, pruža uslugu koristeći javna dobra ili javnu imovinu, pri čemu vlasništvo ostaje u rukama javnog sektora.
- ***Operativna licenca (OL: Operation License):*** Privatni sektor dobiva dozvolu od javnog sektora da pruža javnu uslugu, najčešće ograničenog trajanja.
- ***Projektiraj-Izgradi-Izvedi (DBO: Design-Build-Operate):*** Privatni sektor po zahtjevima i specifikacijama javnog sektora, projektira i gradi javno dobro, najčešće po fiksnoj cijeni, a financiranje i troškove financiranja snosi javni sektor. Po završetku gradnje, privatni partner uzima objekt u dugoročan zakup i koristeći ga pruža uslugu.
- ***Izgradi-Izvedi-Prenesi (BOT: Build-Operate-Transfer):*** Privatni sektor, po projektima javnog sektora, gradi javno dobro i koristeći ga pruža uslugu. Privatni partner kao pružatelj usluge (pod kontrolom javnog sektora) naknadu za pruženu

uslugu naplaćuje od javnog sektora i/ili krajnjih korisnika. Istekom višegodišnjeg zakupa, javno se dobro vraća javnom partneru.

- ***Projektiraj-Izgradi-Financiraj-Izvedi (DBFO: Design-Build-Finance-Operate):*** Privatni sektor projektira, osmišljava, gradi i financira realizaciju javnog dobra i uzima ga u dugoročan najam. Upravlja pružanjem usluge i koristi javno dobro ugovoreni broj godina.
- ***Izgradi-Posjeduj-Izvedi-Prenesi (BOOT: Build-Own-Operate-Transfer):*** Privatni sektor, po projektima javnog sektora, gradi javno dobro, zadržava ga u vlasništvu i posjedu za ugovoreno vrijeme trajanja aranžmana i koristeći ga pruža uslugu. Privatni partner kao pružatelj usluge naknadu za pruženu uslugu naplaćuje od javnog sektora i/ili krajnjih korisnika. Istekom ugovorenog roka, vlasništvo nad javnim dobrom se prenosi javnom partneru bez naknade.
- ***Zakupi-Razvij-Izvedi (LDO: Lease-Develop-Operate):*** Privatni partner javno dobro uzima u zakup, tehnološki i funkcionalno ga razvija i unapređuje, i upravlja njegovim korištenjem.
- ***Izgradi-Zakupi-Izvedi-Prenesi (BLOT: Build-Lease-Operate-Transfer):*** Privatni partner gradi javno dobro i uzima ga u zakup. Vlasništvo ostaje u javnom sektoru, a privatni sektor koristeći zakupljeni javni objekt pruža uslugu. Istekom ugovorenog roka, posjed nad javnim dobrom se vraća javnom partneru.
- ***Kupi-Posjeduj-Izvedi-Prenesi (BOOT: Buy-Own-Operate-Trasfer):*** Privatni sektor kupuje javno dobro, koristi ga ugovoreni broj godina i pruža uslugu. Istekom ugovorenog roka vlasništvo se bez naknade prenosi na javni sektor.
- ***Projektiraj-Izgradi-Financiraj-Posjeduj-Izvedi-Prenesi (DBFOOT: Design-Build-Finance-Own-Operate-Transfer):*** Privatni sektor projektira, osmišljava, gradi i financira realizaciju javnog projekta, upravlja pružanjem usluge i koristi javno dobro, koje je njegovo vlasništvo, ugovoreni broj godina. Istekom ugovorenog roka, vlasništvo nad javnim dobrom se prenosi javnom partneru bez naknade.
- ***Izgradi-Posjeduj-Izvedi (BOO: Build-Own-Operate):*** Privatni sektor gradi i upravlja javnim dobrom u svom vlasništvu, bez obveze da se imovina transferira javnom sektoru. Kontrola nad uslugama privatnog sektora najčešće se provodi i regulira od strane javnih vlasti.

- ***Kupi-Izgradi-Izvedi (BBO: Buy-Build-Operate):*** Privatni sektor kupuje javno dobro, unapređuje ga i njime upravlja, pružajući usluge javnom sektoru ili krajnjim korisnicima. Istekom ugovorenog roka, privatni sektor zadržava svoja vlasnička prava nad dobrom javne namjene.

Iz prethodno nabrojanih modela JPP-a, vidljivo je kako međusobna razlika među njima proizlazi na temelju različite obuhvatnosti podjele uloga javnog i privatnog partnera u realizaciji projekata, ali i iz ugovorenog načina financiranja, upravljanja, održavanja, alokacije rizika i vlasničkog statusa izgrađene ili modernizirane infrastrukture ili javnog objekta.

Prema spomenutim autorima, svi prethodno navedeni modeli JPP-a mogu se grupirati u nekoliko temeljnih oblika realizacije partnerstva javnog i privatnog sektora:

- ***Ugovori o upravljanju i ugovori o pružanju usluga*** kojima privatni sektor preuzima pružanje neke usluge u ime ili za račun javnog sektora.
- ***Ugovori o najmu/zakupu javnih dobara*** kojima javni sektor daje javnu imovinu privatnom partneru na korištenje. Privatni partner unajmljenu/zakupljenu imovinu koristi i najčešće je tehnološki i funkcionalno razvija.
- ***Ugovori o zajedničkom ulaganju*** kojima javni i privatni sektor osnivaju zajednički poslovni subjekt (najčešće trgovačko društvo) radi realizacije nekog projekta, a visina i način ulaganja i raspodjela rizika se definiraju ugovorom.
- ***Koncesijski ugovor (BOT)*** kojim javni sektor dio svojih prava ili obavljanje određene djelatnosti prenosi, na ugovoreni rok, u sferu odgovornosti privatnog partnera.
- ***Privatna financijska inicijativa (PFI)*** kao oblik JPP-a koji po svojim karakteristikama pripada u „Projektiraj-Izgradi-Financiraj-Izvedi“ (DBFO) tip ugovora. Pod ovim oblikom partnerstva poznati su još i, prethodno spomenuti, modeli kao npr. „Izgradi-Posjeduj-Izvedi-Prenesi“ (BOOT) i dr. Javni sektor putem ugovora iz domene PFI iznajmljuje ili kupuje točno određenu vrstu javnih dobara ili javnih usluga koje mu pruža privatni partner.
- ***Ugovori „Izgradi-Posjeduj-Izvedi“ (BOO) i „Kupi-Izgradi-Izvedi“ (BBO)*** kojima privatni partner dakle kupuje, gradi, održava i upravlja imovinom koja je isključivo njegovo vlasništvo i čijim gospodarenjem privatni partner snosi sve rizike, ali i sve koristi od pružanja ugovorene javne usluge.

U navedenim temeljnim oblicima realizacije JPP-a moguće je uočiti da dio njih predstavlja klasični ugovorni odnos partnera (ugovor o upravljanju, ugovor o uslugama, ugovor o najmu/zakupu), dio pak predstavlja institucionalni oblik partnerstva (zajedničko ulaganje) dok ostali navedeni modeli predstavljaju ugovorni oblik JPP-a.

U sljedećoj tablici moguće je uočiti različitu poziciju javnog i privatnog partnera s obzirom na vlasništvo, izvedbu i održavanje samog projekta, kapitalna ulaganja, komercijalne rizike i vrijeme trajanja partnerskog odnosa.

Tablica 1. Temeljne osobine odabranih oblika realizacije javno-privatnog partnerstva

Oblik JPP	**Vlasništvo**	**Izvedba i održavanje**	**Kapitalna ulaganja**	**Komercijalni rizici**	**Trajanje**
Ugovori o upravljanju i pružanju usluga	Javno	Privatno	Javna	Javni	3-5 godina
Ugovori o najmu/zakupu	Javno	Privatno	Privatna	Privatni	7-15 godina
Zajednička ulaganja	Podijeljeno: Javno/Privatno	Privatno	Podijeljena: Javno/Privatno	Podijeljeno: Javno/Privatno	20 i više godina
Koncesijski ugovor-BOT	Javno	Privatno	Privatna	Privatni	25-30 godina
Privatna financijska inicijativa: BOOT, DBFOOT	Privatno/Javno	Privatno	Privatna	Privatni	25-50 godina
Ugovori BOO, BBO	Privatno	Privatno	Privatna	Privatni	30-50 i više godina

Izvor: Kačer, H., Kružić, D. i Perkušić, A., (2008): Javno-privatno partnerstvo: Atraktivnost DBFOOT modela, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, br. 3.

3.5. Prednosti i nedostatci javno-privatnog partnerstva

Javno-privatno partnerstvo sadrži određene prednosti koje se mogu iskoristiti, ali s druge strane ga isto tako ne treba smatrati idealnim rješenjem za razvoj infrastrukture i pružanje usluga. Izgradnja pojedinog javnog objekta primjenom modela JPP-a može se primijeniti samo kada to dopušta situacija, obilježja projekta i onda kada se mogu dokazati jasne prednosti i koristi. Dakle, JPP dolazi u obzir samo ako se pokaže boljim rješenjem od npr. tradicionalnih modela javne nabave, a koji podrazumijevaju nabavu roba i usluga od strane državnih tijela, jedinica lokalne uprave i javnih ustanova (Stipić-Niseteo, 2006.).

Grupa autora Šimović i dr. (2007.) ističu sljedeće prednosti modela JPP-a:

- **Ubrzanje gradnje infrastrukture**: Dodjela odgovornosti privatnom sektoru za projektiranje i izgradnju (u kombinaciji s plaćanjem na temelju izvršenih usluga) omogućuje privatnom sektoru da isporučuje kapitalne projekte u kraćim rokovima izgradnje.
- **Smanjenje troškova ukupnog vijeka projekta**: Projekti prema metodi JPP-a daju privatnom sektoru snažnu inicijativu za smanjenje troškova u životnom ciklusu projekta, a što je teško postići kod tradicionalnog proračunskog financiranja.
- **Bolja podjela rizika**: U svakom modelu JPP-a, rizici trebaju biti dodijeljeni partnerima koji njima najbolje upravljaju uz najniže troškove.
- **Bolji poticaji izvedbe**: Dodjela rizika izvedbe projekta privatnom sektoru treba stimulirati izvoditelja da poboljša upravljanje i izvedbu svakog dobivenog projekta.
- **Poboljšanje kvalitete usluga**: Dosadašnje iskustvo sugerira zaključak da je kvaliteta usluge koja se postiže u okviru odnosa JPP-a bolja nego kad se isporučuje tradicionalnim načinom nabave.
- **Stvaranje dodatnih prihoda**: Privatni sektor ima mogućnost stvaranja dodatnih prihoda od trećih stranaka korištenjem slobodnim kapacitetima projekta.
- **Proširenje javnog upravljanja**: Prebacivanjem odgovornosti za pružanje javnih usluga na privatni sektor, javni sektor djeluje kao regulator, a svoje kapacitete usmjerava na planiranje usluga i praćenje izvedbe.

Perko Šeparović (2006.) ističe kako osim dobrih strana, sudjelovanje privatnog sektora u izvršavanju javnih zadaća nosi i određene rizike. Primjerice, sindikati su jedni od najvećih protivnika ovog modela financiranja javnih potreba, zbog straha od gubitka radnih mjesta i pogoršanih uvjeta rada, a građani i korisnici usluga izražavaju zabrinutost da će pružanje usluga biti motivirano isključivo profitom.

Persoli (2010.) ističe kako država u slučaju JPP-a uvelike ovisi o privatniku. Takva ovisnost sa sobom nosi opasnost da izgubi mogućnost ujednačene kontrole nad projektom u slučaju da neki događaj ili postupak ne bude u dovoljnoj mjeri nadziran. Poduzetnik „ulazi“ u JPP s ciljem porasta prometa, povećanja dobiti i borbe za tržišni udio radi opstanka u tržišnom nadmetanju. To u konačnici može dovesti do toga da se javna sredstva ne koriste u općem interesu, već za potrebe privatnog partnera. Nadalje, protivnici JPP-a najveće probleme vide u političkim aspektima njegove primjene. Naime, ciljevi javnog sektora su neprofitni, a ciljevi privatnog sektora isključivo profitno motivirani, zbog čega građani gube kad se privatna poduzeća uključe u obavljanje onih usluga koje tradicionalno pripadaju javnom sektoru.

3.6. Postupak odobravanja projekata javno-privatnog partnerstva

Persoli (2010., prema Vodiču za JPP „Korak po korak“ iz 2009.), naglašava kako je prije bilo kakve razrade i predlaganja mogućih projekata, potrebno definirati dugoročne strateške ciljeve koji se njima trebaju ostvariti (strateško planiranje). Ako se taj period zanemari, najkraće vrijeme potrebno da bi se odigrao idealni scenarij po kojem bi se neki JPP ugovor odobrio i po kojem bi se proveli predviđeni postupci javnog nadmetanja, iznosilo bi 270 dana.

Tablica 2 prikazuje trajanje postupka odobravanja prema pojedinim postupcima odnosno nužnim koracima.

Tablica 2. Trajanje postupka odobravanja

1.Izbor savjetnika javnog partnera putem nadmetanja	30 dana
2. Dobivanje odobrenja za status projekta JPP	90 dana
3. Odobrenje dokumentacije za nadmetanje	30 dana
4. Postupak javnog nadmetanja za izbor privatnog partnera	Najmanje 60 dana
5. Odobrenje nacrta ugovora od Ministarstva financija	30 dana
6. Odobrenje nacrta ugovora od agencije	30 dana

Izvor: Persoli, A., (2010.): Javno-privatno partnerstvo u funkciji zadovoljavanja javnih potreba, Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, Zagreb, br.4.

Ako se tim danima dodaju dani koji su potrebni da se predmet od jedne institucije dostavi drugoj i dani potrebni za ispravljanje ili dopunjavanje dokumentacija, može se pretpostaviti da će cijeli postupak trajati otprilike godinu dana.

1. Izbor savjetnika

Javni partner bez savjetnika neće moći kvalitetno prirediti potrebnu dokumentaciju, a da bi ga odabrao, mora provesti čitav postupak javne nabave. Odabir savjetnika uređen je člankom 16. Zakona o javno-privatnom partnerstvu (Persoli, 2010.).

2. Dobivanje odobrenja za „status projekta JPP“

Persoli (2010. prema Vukmir 2009.) ističe kako rok u kojem Agencija treba donijeti rješenje po zahtjevu za odobrenje projekta iznosi 90 dana. Ukoliko je rješenje pozitivno, to znači da javno tijelo ima odobrenje Agencije da može dalje nastaviti s pripremama. Da bi neki projekt uopće dobio „status projekta JPP“, potrebno je Agenciji podnijeti zahtjev, koji osim općenitih podataka o tijelu koje ga podnosi mora sadržavati svrhu i cilj projekta, model JPP-a, prijedlog postupka u odabiru privatnog partnera i studiju o izvedivosti projekta. Ti bi podaci trebali pokazati da li je za javni sektor povoljnije da se namjeravani projekt gradi putem klasičnog načina, tj. putem financiranja iz proračuna. Potrebno je podnijeti i okvirnu podjelu rizika financiranja, projektiranja, građenja, upravljanja, održavanja i potražnje između javnog i privatnog partnera, kao i troškove koji proizlaze iz te podjele te dokaz da je prijedlog projekta u skladu sa strateškim i/ili razvojnim planovima tog javnog tijela i važećim prostornim planovima.

Prema istom autoru, Agencija pri donošenju svoje odluke, uzima u obzir dva kriterija: kriterij za opravdanost projekta i kriterij za opravdanost primjene modela JPP-a. Prvi kriterij odnosi se na činjenicu da Agencija mora ocijeniti postoji li zakonska ovlast javnog tijela za sklapanje takvog ugovora te postoji li doista potreba za takvim objektom. Agencija isto tako mora tražiti suglasnost tj. mišljenje nadležnog ministarstva čija je zadaća provjeriti da li se planirani projekt uklapa sa razvojnim planovima i strategijama područja na kojem se planira realizirati. Što se tiče drugog kriterija, tj. kriterija opravdanosti primjene modela JPP-a, Agencija uzima u obzir raspodjelu prava i obveza između javnog i privatnog partnera, s time da trajanje ugovornog odnosa ne može biti kraće od pet ni duže od 40 godina. Zakon o javno-privatnom partnerstvu ne predviđa mogućnost produljenja postojećeg, nego samo sklapanje novog ugovora, i to uz raspisivanje novog postupka javne nabave. Agencija može u svakom trenutku od javnog tijela zatražiti da u roku od 15 dana ispravi nedostatke, ponudi dodatna objašnjenja i tumačenja ili da dopuni dostavljenu dokumentaciju. U tom će se slučaju rok od 90 dana produljiti i počet će se računati od podnošenja potpune dokumentacije.

3. Odobrenje dokumentacije za nadmetanje

Agencija ima rok od 30 dana da od trenutka primitka cjelokupne dokumentacije donese rješenje kojim se odobrava ili ne odobrava daljnji postupak realizacije projekta modelom JPP-a. Agencija isto tako može tražiti nadopune koje joj javno tijelo mora dostaviti u dodatnom roku od 30 dana. Prije nego što se dobije to rješenje, javno tijelo nije ovlašteno pokrenuti postupak odabira privatnog partnera, ali ako to ne učini u roku od dvije godine od dana primanja rješenja, rješenje Agencije stavlja se izvan snage te se za isti prijedlog projekta mora ponovo pokrenuti postupak (Persoli, 2010.).

4. Postupak javnog nadmetanja za izbor privatnog partnera

Sljedeći korak koji se mora poduzeti, odnosi se na postupak javne nabave, tj. nadmetanja. Persoli (2010.) ističe kako se taj strogo formalni postupak provodi se u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi. Započinje objavom poziva za nadmetanje, a završava odabirom prihvaćenog ponuditelja ili poništenjem natječaja. Teško je odrediti koliko će vremena trebati za provedbu postupka javne nabave s obzirom na to da rokovi koje određuje Zakon o javnoj nabavi variraju ovisno o tome o kakvom je postupku riječ. U praksi se u pravilu primjenjuju dva postupka javne nabave:

- pregovarački postupak s prethodnom objavom (postupak u kojem se naručitelj obraća gospodarskim subjektima po vlastitom izboru i dogovara uvjete ugovora s jednim gospodarskim subjektom ili s više njih) i
- natjecateljski dijalog (postupak u kojem svaki zainteresirani gospodarski subjekt može zatražiti sudjelovanje u postupku, pri čemu naručitelj s natjecateljima primljenima u taj postupak vodi dijalog s ciljem razvijanja jednog ili više prikladnih rješenja koja mogu udovoljiti njegovim zahtjevima na temelju kojih su izabrani natjecatelji pozvani da podnesu ponude).

5. Odobrenje nacrta ugovora

Persoli (2010.) navodi kako se konačni nacrt ugovora odobrava dva puta, i to jednom od Ministarstva financija (u roku od 30 dana od dana zaprimanja dokumentacije), a drugi put od Agencije (rok je isti, 30 dana od dana zaprimanja potpune dokumentacije, koja uključuje i odobrenje Ministarstva financija). Iz priloženog možemo zaključiti da je rok za izdavanje obaju odobrenja najmanje 60 dana. Tek kad javno tijelo pribavi oba odobrenja konačnog nacrta ugovora, ono može obaviti odabir privatnog partnera, što znači minimalno 60 dana nakon završetka javnog nadmetanja. Isto tako, uvedena je i zakonska obveza kojom se potpisani ugovori obvezno upisuju u Registar ugovora o JPP-u. Registar je središnji izvor informacija i jedinstvena elektronička evidencija o svim sklopljenim ugovorima o JPP-u na području RH. U njega se upisuju podaci iz ugovora o JPP-u i ostale dokumentacije propisane Pravilnikom o ustroju i vođenju Registra, upravlja bazom podataka, osigurava dostupnost podacima i njihova zaštita. Javan je i vodi ga AJPP.

4.ANALIZA PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA NA PRIMJERU PROJEKATA GRADA SOLINA

4.1. Osnovne značajke analiziranih projekata

U ovom dijelu rada biti će detaljno opisan tijek realizacije dvaju projekata u gradu Solinu, od kojih se jedan odnosi na izgradnju prometnice, a drugi na izgradnju stambeno-poslovne zgrade.

Podaci o analiziranim projektima, prikupljeni su na temelju odrađenog intervjua s čelnicima grada Solina koji su sudjelovali u realizaciji istih, kao i sa pojedinim stanovnicima ulice Gašpini te ulice Solinske mladeži u Svetom Kaju. Detalji obavljenih razgovora, kao i doneseni zaključci, biti će prikazani u daljnjim poglavljima ovog rada.

4.1.1. Izgradnja II. faze prometnice „Ispod Gašpini 2“

Realizacija ove prometnice predviđena je na temelju Detaljnog Plana Uređenja (DPU) grada Solina. Njena primarna svrha trebala se odnositi na olakšavanje „prometne komunikacije“ stanovnicima ulice Gašpini sa ulicom Don Frane Bulića.

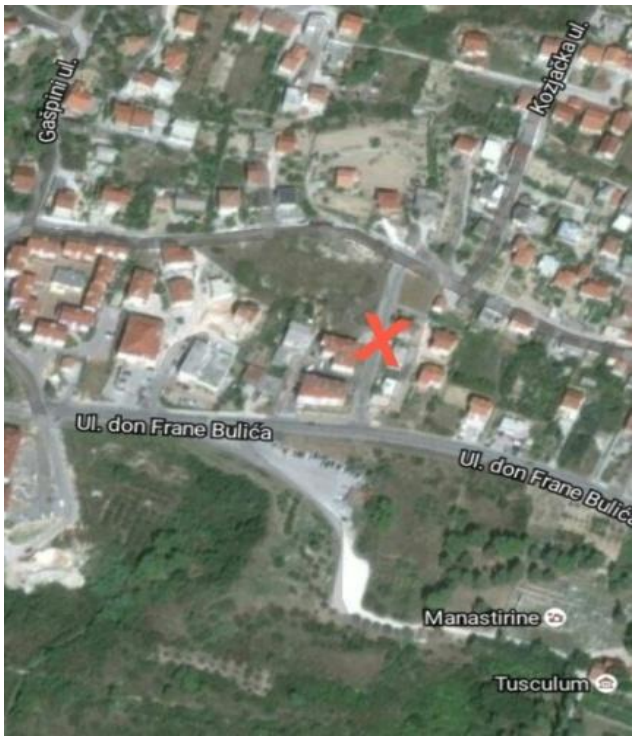
Naime, prije same realizacije ovog projekta, do ulice Gašpini moglo se doći uskim, nepreglednim prilaznim putovima s ulice Don Frane Bulića. Plan grada bio je stvoriti prilaz, odnosno moderniju prometnicu, tzk. „žilu kucavicu“ koja će rasteretiti postojeće prilaze i koja će brže spajati stanovnike ulice Gašpini s ulicom Don Frane Bulića.

Tvrtka Dolić-Pivac građenje d.o.o. kupila je zemlju/parcelu od strane grada Solina upravo pokraj one na kojoj se planirao realizirati ovaj projekt. Na kupljenoj zemlji, tvrtka je sagradila dvije manje stambene zgrade. Međutim, do tih stambenih zgrada moglo se doći jedino okolnim, već prethodno spomenutim, nepreglednim prilaznim putem, jer (zakonski) direktan ulaz do zgrada nije moguć sa županijskih cesta. Tvrtka je odlučila gradu Solinu predložiti financiranje navedene prometnice, jer Zakon o prostornom uređenju dozvoljava investitoru koji gradi objekt, da ujedno i izgradi/dovrši građenje samog puta, a kojeg inače treba realizirati sami grad ili općina.

Dakle, tvrtka je predložila realizirati projekt navedene prometnice o vlastitom trošku, tražeći od grada kompenzaciju troškova u vidu smanjenja komunalnog doprinosa za svoje dvije izgrađene zgrade. Prema dogovoru, po završetku projekta, prometnica bi bila vraćena „u ruke“ grada Solina.

Grad Solin je to prihvatio, a sudski vještak je procijenio troškove realizacije projekta, a koji će biti umanjeni za iznos komunalnog doprinosa kojeg tvrtka Dolić-Pivac mora platiti na svoje izgrađene objekte.

Dakle, u realizaciji ovoga projekta sudjelovali su Grad Solin kao javni partner po zastupništvu tadašnjeg gradonačelnika grada Solina Blaženka Bobana i privatni partner-tvrtka Dolić-Pivac građenje d.o.o. koju je zastupala direktorica Marina Maretić. Ove stranke, dana 7. lipnja 2013. godine, sporazumno su sklopile ugovor o uređenju međusobnih prava i obveza glede izgradnje II. faze prometnice koja se gradi na parceli br. 26 unutar obuhvata DPU-a „Ispod Gašpini 2“. Detalji ugovora nalaze se u prilogu diplomskog rada. Slike 2 i 3 prikazuju mjesto izgradnje prometnice „Ispod Gašpini 2“.

Slika 2. Satelitski prikaz mjesta izgradnje prometnice „Ispod Gašpini 2“

Izvor: Google maps

Slika 3. Prometnica „Ispod Gašpini 2“

Izvor: Kamera mobilnog uređaja

4.1.2. Izgradnja stambeno poslovne zgrade u Svetom Kaju

Povjerenstvo za provedbu natječaja Grada Solina, donijelo je 3. siječnja 2007. godine odluku o raspisivanju javnog natječaja za suinvestitorstvo izgradnje stambeno poslovne zgrade u Solinu - predio Sv. Kajo.

Dakle predmet natječaja bio je izgradnja stambeno poslovne zgrade u Solinu (na predjelu Sv. Kajo) sukladno idejnom projektu izrađenom od strane tvrtke ART Projekt d.o.o. iz Solina i DPU-a „Centar Sv. Kajo“.

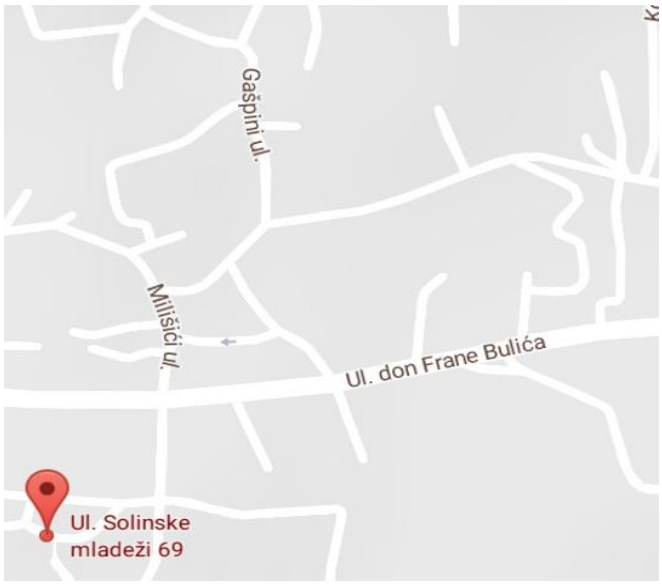
Tekst obavijesti o raspisivanju natječaja (u skraćenom obliku) bio je objavljen u dnevnom listu „Slobodna Dalmacija“, a sadržavao je podatke o katastarskom broju čestice zemlje (na kojoj bi se trebala izgraditi stambeno poslovna zgrada), kao i o ukupnoj površini zemlje te cijeni zemljišta po m2.

Grad Solin je odlučio, da kao suinvestitor u ovom projektu, sudjeluje s cijenom zemljišta (150,00 EUR-a/ m2), komunalnim doprinosom čija je visina utvrđena na temelju Odluke o doprinosu, i projektnom dokumentacijom koja uključuje lokacijsku dozvolu, građevinsku dozvolu te ostalu potrebitu dokumentaciju.

Cilj natječaja bio je pronaći suinvestitora gradu Solinu koji će mu biti najpovoljniji pri izgradnji stambeno poslovnih prostora koji bi po sistemu „ključ u ruke“ na kraju samog projekta pripali gradu Solinu uz kompenzaciju troškova s kojima grad Solin sudjeluje, a koji su već gore prethodno navedeni.

U ovom natječaju mogle su sudjelovati sve pravne osobe registrirane u Republici Hrvatskoj, koje imaju potrebne reference i mogućnost financiranja projekta. Prema odluci grada Solina, ponuda suinvestitora trebala je sadržavati sljedeće: naziv i sjedište ponuditelja, izvod iz sudskog registra koji nije stariji od šest mjeseci (izvornik ili ovjerena preslika), ispunjeni ponudbeni troškovnik, bonitet tvrtke, ne stariji od jednog mjeseca (izvornik ili ovjerena preslika), garanciju-zadužnicu na 150.000,00 kuna, potvrdu porezne uprave o ispunjenoj obvezi plaćanja poreza te doprinosa na zdravstveno i mirovinsko osiguranje koja nije starija od jednog mjeseca (izvornik ili ovjerena preslika), reference, vrijeme trajanja gradnje od trenutka ishođenja pravomoćne građevinske dozvole, uplatu jamčevine za zemljište u iznosu od 100.000,00 kuna i izjavu o prihvaćanju svih uvjeta natječaja.

Ponudu je u propisanom natječajnom roku dostavilo sedam tvrtki, a povjerenstvo je na kraju, uzevši u obzir sve okolnosti, ocijenilo kao najpovoljniju ponudu s najboljim financijskim efektom za Grad Solin ponudu tvrtke Splitska kuća d.o.o. iz Splita, te je predložilo da Poglavarstvo grada Solina pristupi zaključivanju ugovora o suinvestitorstvu izgradnje s navedenom tvrtkom. Slike 4 i 5 prikazuju mjesto izgradnje stambeno-poslovne zgrade u Svetom Kaju.

Slika 4. Mjesto izgradnje stambeno-poslovne zgrade u Svetom Kaju

Izvor: Google maps

Slika 5. Stambeno-poslovna zgrada u Svetom Kaju

Izvor: Kamera mobilnog uređaja

4.2. Analiza rezultata istraživanja

Većina podataka potrebnih za donošenje adekvatnih zaključaka, prikupljena je na temelju odrađenog intervjua sa tadašnjim gradonačelnikom grada Solina, Blaženkom Bobanom i pročelnikom odjela za pravne i opće poslove grada Solina, Antom Ljubičićem, a koji su u izvedbi ova dva projekta bili glavni predstavnici Poglavarstva grada Solina, kao javnog partnera. Intervju se obavio u nekoliko navrata u prostorijama Poglavarstva grada Solina, u ulici Stjepana Radića br. 42., a čitav razgovor snimljen je diktafonom.

Razgovor sa privatnim partnerima, tvrtkom Dolić-Pivac i tvrtkom Splitska kuća (odnosno njihovim predstavnicima) nije vođen, budući je u ovome radu naglasak na koristima, odnosno dobiti koju je grad Solin kao javni partner želio ostvariti iz ova dva projekta.

Obavljen je razgovor i sa pojedinim stanovnicima ulice Gašpini, od kojih se željelo doznati koliko je izgradnja prometnice „Ispod Gašpini 2“ utjecala na poboljšanje uvjeta njihova života u tom predjelu grada Solina, odnosno koliko je pomogla u rješavanju dotadašnjeg prometnog kolapsa koji je „vladao“ tim područjem.

Isto tako, odrađen je i razgovor sa pojedinim stanovnicima predjela Sveti Kajo, koji su se izjasnili o utjecaju izgrađene stambeno-poslovne zgrade na rješavanje prometnog kolapsa (sličnog kao i u ulici Gašpini), ali i o utjecaju koji se odnosi na poboljšanje kvalitete njihova života, zahvaljujući sadržaju i uslugama koje zgrada pruža tim istim stanovnicima.

Što se tiče projekta koji se odnosi na izgradnju prometnice „Ispod Gašpini 2“, grad Solin nije išao na javni natječaj kako bi pronašao privatnika koji će mu realizirati prometnicu, jer je zakonski definirano kako bilo koji grad/općina mora o vlastitom trošku „riješiti“ problem nerazvrstanih cesta. Grad Solin je dakle morao realizirati izgradnju spomenute prometnice o vlastitom trošku, budući da ista spada pod nerazvrstane ceste. Međutim, kako je tvrtka Dolić-Pivac izgradila zgrade na parceli pokraj koje se trebala izgraditi prometnica, i s obzirom da pristup zgradama zakonski nije dozvoljen sa županijskih cesta, tvrtka se ponudila da bude realizator spomenute prometnice, jer bi je realizirala u što kraćem vremenskom periodu i to o vlastitom trošku, a od grada je zatražila kompenzaciju u vidu smanjenja iznosa komunalnog doprinosa kojeg mora platiti za svoje zgrade.

Grad Solin se okoristio ovim projektom na način da ta prometnica danas predstavlja prekretnicu, odnosno poticaj za uređenje i obnovu postojećih i izgradnju budućih prometnih pravaca na tome području, čime bi se u konačnici čitavo područje koje uključuje ulicu Gašpini, pa i okolne ulice (Mosećka i Kozjačka), još više povezalo i urbaniziralo.

Također, korist za grad Solin iz ovog projekta odnosi se i na činjenicu da će se ulaganjem u razvitak prometnih pravaca ovog područja, potaknuti i buduće investicije (uglavnom stambenih objekata) na tom području, budući će uređeni prometni pravci u kombinaciji sa „riješenom“ prometnom infrastrukturom, zanimljivom poviješću i privlačnošću kojom odiše grad Solin, biti svojevrstan mamac za investitore.

Stanovnici ulice Gašpini izrazili su svoje zadovoljstvo realiziranim projektom upravo zbog mogućnosti zaobilaska okolnih, uskih i nepreglednih putova, a kojima su se prije spajali na ulicu Don Frane Bulića.

U financijskom smislu, grad Solin niti je profitirao a niti izgubio po ovom projektu, jer je projekt dogovoren na način da je troškove realizacije prometnice „preuzela“ tvrtka Dolić-Pivac, a grad Solin je istoimenoj tvrtki izvršio smanjenje komunalnog doprinosa na njen izgrađeni objekt, za isti iznos koji je tvrtka Dolić-Pivac potrošila na izgradnju prometnice.

Kada se govori o izgradnji stambeno-poslovne zgrade u Sv. Kaju, grad Solin s obzirom na sredstva proračuna i financijsku moć, nije imao potrebu da „poseže“ za alternativnim mogućnostima financiranja, npr. da ga netko kreditira, već je tražio suinvestitora putem javnog natječaja s kojim će zajednički realizirati planirani projekt na obostranu korist. Isto tako, zanemareni su i neki drugi osnovni koraci klasičnog modela JPP-a (traženje usluga savjetnika i agencije) prilikom realizacije ovog projekta, jer ih grad Solin nije smatrao potrebitima za provođenje.

Za ovaj projekt, grad Solin je osigurao zemljište, komunalni doprinos i projektnu dokumentaciju, a profitirao je na način da je dobio čitavo prizemlje tj. poslovne prostore, 4 stana (koja je poslije prodao) i još mu je tvrtka Splitska kuća isplatila 310.955,60 kuna.

Poslovni prostori su organizirani na način da olakšaju život mještanima Svetog Kaja, a sadrže sljedeće: poštanski ured, ordinaciju medicine opće prakse, stomatološku ordinaciju, prostorije mjesnog odbora sa pripadajućom knjižnicom i polivalentnom dvoranom, dvoranu za korektivnu gimnastiku i prostorije udruga.

To je omogućilo stanovnicima Svetog Kaja da većinu svojih potreba i obveza mogu obavljati u „svome mjestu“, umjesto svakodnevnog odlaska u centar grada Solina.

Indirektna korist ovog projekta za stanovnike Svetog Kaja odnosi se na činjenicu da su izgradnjom ove stambeno poslovne zgrade, morali biti uređeni i prometni pravci koji vode do nje, a koja se nalazi u ulici Solinske Mladeži. Naime, prije same realizacije ovog projekta, ulicom Solinske Mladeži u Svetom Kaju vladao je prometni kolaps, sličan kao i u ulici Gašpini. Realizacijom ovog projekta, prometnice Svetog Kaja su uređene, urbanizirane, a stanovnicima ulice Solinske Mladeži omogućen je brži i sigurniji pristup, odnosno povezanost s glavnom ulicom Don Frane Bulića.

Ako bi se analizirana dva projekta trebala svrstati u neki od modela JPP-a (prema klasifikaciji u poglavlju 3.4, str. 29-31.), projekt koji se odnosio na izgradnju stambeno-poslovnog objekta u Sv. Kaju, na temelju navedenih obilježja najsličniji je modelu Projektiraj-Pobjedi u nadmetanju-Izgradi (DBB: Design-Bid-Build), dok projekt koji se odnosio na izgradnju prometnice „Ispod Gašpini 2“, najsličniji je modelu Privatno-Financiranje (FO: Finance Only).

Na temelju rezultata istraživanja, može se zaključiti da su realizirani projekti prihvatljivi za javnog partnera (prihvaćena hipoteza H1) te da su stanovnici grada iskazali svoje zadovoljstvo i korist od tih istih projekata (prihvaćena hipoteza H2).

5. ZAKLJUČAK

Do 2001. godine svi javni izdaci (pa tako i projekti od javnog interesa) u Republici Hrvatskoj su se financirali putem državnog proračuna. Od tada, dolazi do postepenog smanjenja centralizacije u javnoj upravi, čime jedinice lokalne i regionalne samouprave stječu određenu autonomiju prilikom određivanja javnih potreba koje treba zadovoljiti, kao i sredstava kojima će se te iste potrebe financirati. Konkretno, danas se jedinice lokalnih (gradovi i općine) i regionalnih (županije) samouprava mogu financirati putem sredstava iz vlastitih izvora, zajedničkih prihoda, dotacija te nekih drugih (alternativnih) mogućnosti poput zaduživanja te suradnje sa privatnim partnerima (JPP).

Za male zemlje poput Hrvatske koje teže ubrzanju razvoja, JPP može biti sveukupni izazov za brže kvalitativno restrukturiranje gospodarstva i zajednice u cjelini. Gotovo da se može ustvrditi da postoji „neograničeni“ prostor za suradnju u razvoju i unapređenju, prevladavanjem konkretnih problema i zapreka.

Međutim, model JPP-a još uvijek nije dovoljno iskorišten u Republici Hrvatskoj. Uzrok tome je između ostalog, opća neinformiranost o ovome modelu financiranja te isto tako što preduvjeti ovom modelu nisu do kraja razrađeni za uspješno djelovanje, a to su prije svega pravne i birokratske značajke. Potrebe za razvojem infrastrukture u Republici Hrvatskoj su velike, jer je proračun jako ograničen i potrebni su izvori iz privatnih investicija na obostrano zadovoljstvo i davatelja financijskih sredstava, ali i javnog partnera koji uključuje i krajnjeg korisnika, koji će tu infrastrukturu naposljetku i koristiti.

U Republici Hrvatskoj, JPP se upotrebljava za realizaciju infrastrukturnih projekata, i to prije svega kada je riječ o prometnoj, energetskoj i urbanoj infrastrukturi, očuvanju okoliša te realizaciji drugih projekata, sukladno potrebama građana i drugih društvenih subjekata.

Kroz ovaj rad, provedeno je istraživanje o uspješnosti dvaju projekata, a koji su realizirani unutar jedne lokalne jedinice upravo na temelju suradnje sa privatnim partnerima. Konkretno, radi se o gradu Solinu kao javnom partneru koji je ta dva projekta realizirao u suradnji sa tvrtkama „Dolić-Pivac“ i „Splitska kuća“.

S obzirom na sve činjenice (spomenute u prethodnim poglavljima), može se zaključiti kako su projekti realizirani svaki na svoj način, s tim da oba projekta imaju neke elemente klasičnog modela JPP-a.

Zahvaljujući projektu koji se odnosio na izgradnju prometnice „Ispod Gašpini 2“, čitavo područje (Mosećka, Kozjačka ulica i Put Gašpini) se urbaniziralo odnosno bolje povezalo, a stanovnicima tog dijela grada je olakšan pristup glavnoj županijskoj cesti „Don Frane Bulić“. Grad Solin je ovim projektom postigao financijsku nulu, budući je troškove realizacije prometnice preuzela tvrtka „Dolić-Pivac“, a za čiji je iznos grad Solin navedenoj tvrtki umanjio komunalni doprinos.

Kada se govori o projektu izgradnje stambeno-poslovne zgrade u Svetom Kaju, grad Solin je profitirao financijski, ali isto tako dobio je i čitavo prizemlje u navedenoj zgradi kao i 4 stana. Realizacijom ovog projekta, čitavo područje Svetog Kaja se bolje povezalo i urbaniziralo, odnosno riješen je problem prometnog kolapsa što je konačnici stanovnicima Svetog Kaja puno značilo.

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Bajo, A.; Jurlina Alibegović, D. (2008.): Javne financije lokalnih jedinica vlasti, Ekonomski institut i institut za javne financije, Zagreb
2. Bejaković, P., Vukšić, G. i Bratić, V., (2011.): Veličina javnog sektora u Hrvatskoj, Hrvatska komparativna i javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, Zagreb, br. 5., str. 101-113.
3. Gulija, B., (2004.): Javno-privatno partnerstvo, IMO EDC Euroscope dodatak, god. 13., br. 73, str. 1-4.
4. IMF (1986.): A Manual of Govennment Finance Statistics. Washington: International Monetary Fond. http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/1986/eng/index.htm
5. IMF (2001.): Government Finance Statistics Manual. Washington: IMF
6. IMF (2001.): Manual on Fiscal Transparency. Washington: IMF. http://www.imf.org/external/np/fad/trans/manual/index.htm
7. Juričić, D., (2011.): Osnove javno-privatnog partnerstva i projektnog financiranja, RRIF Plus, Zagreb
8. Kačer, H., Kružić, D. i Perkušić, A., (2008.): Javno-privatno partnerstvo: Atraktivnost DBFOOT modela, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, br. 3.
9. Karačić D., (2011.): Prihodi lokalnih jedinica vlasti: Nastupno predavanje, Ekonomski fakultet, Osijek
10. Lukeš Petrović, M., (2002.): Decentralizacija funkcija javnog sektora s državne razine na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i fiskalna decentralizacija, stručni rad, Institut za javne financije, str. 161.
11. Marić, LJ., (2016.): Izvori financiranja velikih gradova u Republici Hrvatskoj, završni rad, Ekonomski fakultet, Split
12. Mijatović, N., (2007.): Javno-privatno partnerstvo. Hrvatska pravna revija 7(3): str. 33–48.
13. Perko Šeparović, I., (2006.): Izazovi javnog menadžmenta – dileme javne uprave. Zagreb, Golden marketing – Tehnička knjiga
14. Persoli, A., (2010.): Javno-privatno partnerstvo u funkciji zadovoljavanja javnih potreba, Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, Zagreb, br.4.
15. Priručnik za pripremu i provedbu modela javno-privatnog partnerstva, br. 8, verzija 2.

16. Stipić-Niseteo, L., (2006.): Javno-privatno partnerstvo u Europskoj Uniji. Privredni vjesnik br. 3435 od 16. listopada 2006., str. 12.
17. Šimović, H., (2005.): Municipalne obveznice i njihova primjena u Hrvatskoj, Financije i računovodstvo, Zagreb
18. Šimović, J., Rogić-Lugarić, T., Šimović, H. i Vuletić-Antić, B. (2007.): Javno privatno partnerstvo kao nefiskalni instrument financiranja javnih interesa , str.185
19. Šinković, Z., Klarić, M., (2007.): Javno privatno partnerstvo, Zbornik radova veleučilišta u Splitu
20. Tinsley, R. (2000): Advanced Project Financing-Structuring risk, Euromoney Books, London
21. Udovičić, A. i Mečev, D. (2011.): Javno-privatno partnerstvo: Primjenjivost iskustava na Republiku Hrvatsku, stručni rad
22. United Nations (1993.): System of National Accounts. New York: United Nations
23. USAID Croatia (2006.): Učinkovito financiranje kapitalnih ulaganja u jedinicama lokalne samouprave (Vodič za učinkovito upravljanje procesom kapitalnih ulaganja). Zagreb, Urban Institute.
24. Vukmir, B. (2009.): Hoće li podzakonski akti olakšati sklapanje ugovora o javno-privatnom partnerstvu. Računovodstvo, revizija i financije 19(9): str. 98–106.
25. Vodič za javno-privatno partnerstvo „Korak po korak“ (2009.)

Internetski izvori:

1. https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-politicki-sustav-drzavnu-upravu-te-lokalnu-i-podrucnu-regionalnu-samoupravu/lokalna-i-podrucna-regionalna-samouprava/popis-zupanija-gradova-i-opcina/846+
2. http://www.mfin.hr/hr/proracun
3. http://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jedinica-lokalne-i podru%C4%8Dne-(regionalne)-samouprave
4. http://www.zakon.hr/z/319/Zakon-o-komunalnom-gospodarstvu
5. http://www.aik-invest.hr/jpp/institucionalni-okvir/
6. http://www.aik-invest.hr/jpp/pravni-okvir/
7. https://www.google.hr/maps/
8. http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=1844
9. http://polis.iju.hr/lokalna/lokalna/financiranje.html

10. http://www.poslovni.hr/leksikon/primarna-stopa-1664
11. http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/L/LIBOR
12. http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/E/Euribor

SAŽETAK

Tematika ovog rada bavi se teorijskim prikazom svih modela kojima se mogu realizirati projekti od javnog interesa (od strane lokalnih i regionalnih vlasti), ali i praktičnom primjenom tih istih modela na primjeru dvaju projekata u gradu Solinu, koji su detaljno opisani u ovom radu. U uvodnom dijelu rada definira se ustrojstvo i djelovanje javnog sektora te vlastiti i alternativni izvori lokalnih i regionalnih vlasti, kojima financiraju projekte od javnog interesa. Kao jedan od najčešće korištenih alternativnih izvora financiranja, spominje se pojam JPP-a, čiji su karakteristični elementi, ugovorni oblici, modeli te prednosti i nedostatci prikazani u nastavku rada. Pretposljednje poglavlje daje naglasak na dvama projektima u gradu Solinu, koji su realizirani po principu JPP-a, a na samom kraju rada donosi se zaključak kao i prikaz korištene literature.

SUMMARY

The theme of this work deals with the theoretical presentation of all models which can realize projects of public interest (by local and regional authorities), but the practical application of the same model on the example of two projects in the town of Solin, which are described in detail in this paper. The introductory part of the paper defines the structure and operations of the public sector and private and alternative sources of local and regional authorities, which finance projects of public interest. As one of the most commonly used alternative sources of financing, mentioned the concept of PPP, which are typical elements, contract forms, models and advantages and disadvantages are presented in the sequel. The penultimate chapter provides an emphasis on two projects in the town of Solin, which are implemented under the principle of PPP, and the end of the work brings to a conclusion and the bibliography.

POPIS SLIKA, TABLICA I PRILOGA

Slika 1. Hrvatski javni sektor

Slika 2. Satelitski prikaz mjesta izgradnje prometnice „Ispod Gašpini 2“

Slika 3. Prometnica „Ispod Gašpini 2“

Slika 4. Mjesto izgradnje stambeno-poslovne zgrade u Svetom Kaju

Slika 5. Stambeno-poslovna zgrada u Svetom Kaju

Tablica 1. Temeljne osobine odabranih oblika realizacije javno-privatnog partnerstva

Tablica 2. Trajanje postupka odobravanja

Prilozi diplomskom radu:

- Ugovor o uređenju međusobnih prava i obveza grada Solina i tvrtke Dolić-Pivac, a koji se odnosi na izgradnju II. faze prometnice koja se gradi na parceli br. 26 unutar obuhvata DPU-a „Ispod Gašpini 2“ i
- Ugovor o suinvestitorstvu grada Solina i tvrtke Splitska kuća, a koji se odnosi na izgradnju stambeno-poslovne zgrade u Solinu-predio Sveti Kajo